

14
P. 28. num. 75. P. 118.

1764 8

DISSERTATIO PERIODICA
PHILOSOPHICO - IVRIDICA

QVA
NONNVLLAS

DE

IVRE VINDICANDI
SERVOS FUGITI-
VOS POSITIONES

PRAESIDE

IOACHIMO GEORGIO DARIES

POTENTISS. BORVSS. REGI A CONSILIIS INTIMIS

IVR ET PHILOS. IN ILLVSTR. VIADRINA DOCT.

ET PROFES. PVBL. ORDIN. SENATVS ACAD.

SCIENT. VTIL. ELECT. MOG. ASSES.

ORDINARIO

ETC. ETC.

IN AVDITORIO MAIORI

D. XXX. IVN. MDCCLXIV.

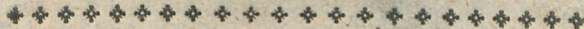
SVB

EXAMEN PVBLICVM

REVOCAT

ERNESTVS FRIDERICVS SCHERER

BEROL.

FRANCOFVRTI CIS VIADRVM,

TYPIC IOANNIS CHRISTIANI WINTERI

ACAD. RES. TYPOGR.

DISPENSATION
HONORABILIS

IN RE VINDICANDI
SERVOS JUSTITIAE
VOS FORTE QUERIT

IOHANNES DE ...

...

ERHARDUS DE ...

...

V I R O

ILLVSTRI AC GENEROSISSIMO

H A N S L E W I N

A B V R G S D O R F F

POTENTISSIMO BORVSSIAE REGI ET E-
LECT. BRANDENB. A CONSILIIS IN
CIRCVLO LEBVSIENSI HEREDI-
TARIO IN HOHENIESAR
ET TREPLIN

PATRONO SVO INDVLGENTISSIMO

HANC

DISPVTATIONEM

OMNI QVA DECET OBSERVANTIA

OFFERT ET CONSECRAT

E. F. S C H E R E R.

VII

WILHELM
VON
GROBOWITZ

ON THE HISTORY OF THE
CITY OF
MAGDEBURG

DISSEMINATION

OF THE HISTORY OF THE
CITY OF
MAGDEBURG

I. H. SCHMIDT

EXERCITATIO

QVA

NONNULLAE DE IVRE VINDICANDI
SERVOS FUGITIVOS POSITIONES
SVB EXAMEN REVOCANTVR.

---

§. I.

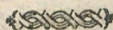
RATIO INSTITVTI.

Cum plurima, eaque grauissima in serie sententiarum, quae iura vocantur, reperiri soleant, quae omne vel maximum certe praesidium a notionibus non satis perspicuis atque incompletis, et a legum adcommodatione regulis non conueniente sumunt, quod ipse LEYSERVS *Vol. I. med. ad ff.*

A

Spec.

Spec. I. monuit; illi demum solidas mihi rationes inire videntur, qui e primis rerum causis controuersias eruunt; vt cognitis, quae per distinctas rerum notiones legitime determinantur, firmiori deinceps iudicio, quid de doctorum opinionibus sentiendum, aestimari queat. Quae cum ita sint, non, vt opinor, sine commodo erit, rerum ex notionibus, quid de iure vindicandi seruos fugitios sentiendum euoluere. Hoc enim facto clarum erit atque perspicuum doctorum sententias, quarum causa ius vindicandi seruos fugitios locum solum habeat quoad seruos, qui sunt statu tales, et iis solum in territoriis sit exercendum, in quibus seruitus statu talis permessa, minime vero in iis, vbi obtinet paroemia: die Lust macht frey, nisi praeuia de seruo fugitio restituendo conuentione, esse erroneas. Id est, quod commata, quae sequuntur, demonstrabunt.

§. II.

DEFINITIO SERVI.

Ideam *serui* generatim sumo, qua serui non a seruare sed a seruire dicuntur, et qua *famuli* quoque sunt serui. Eam itaque sumo notionem, quam §. 589. et §. 830. Inst. Iurisp. vniuersalis administrant, qua *seruus* est, qui talem habet statum, per quem perfecte obligatus ad alterius utilitatem operis suis promouendam.

§. III.

QVAE PROBATVR EX VSV LOQVENDI
PHILOSOPHORVM.

Eam de seruo definitionem vsui loquendi et communi, et a philosophis, et a ICiis recepto conuenientem esse docebo.

docebo. Primo de philosophis. b. WOLFF Parte VII. Iuris naturalis §. 1080. seruitutem quidem definiuit per subiectionem, qua quis operas perpetuas pro alimentis perpetuis praestare obligatur. Sed ipse monuit §. 1083. seruitutem in perfectam atque imperfectam diuidendam esse, et seruitutem vocat imperfectam, si operae debentur nonnisi certae, aut si non debeantur perpetuo, aut non continuo. Ex quo manifestum est, perpetuas operas debere non esse de essentia serui generatim sumti. Eadem est sententia GROTII, qui seruitutem perfectam, vt speciem seruitutis a seruitute imperfecta I. B. et P. Lib. II. Cap. V. §. XXVII. et §. XXX. distinguit, et ad seruitutes imperfectas refert seruitutem, quae aut sit in diem, aut sub conditione, aut ad res certas. Talis, inquit, est libertorum, statu liberorum, nexorum, addictorum, adscriptorum glebae, septem annorum seruitus apud Hebraeos, et altera ad Inbilaeum vsque: Penestatum apud Thessalos; eorum quos manus mortuas vocant; ac postremo mercenariorum. Conf. MOECHSTETTER in collegio Pufendorfiano p. 439. f.

§. IV.

ICTORVM.

Nec abhorret ea vocis explicatio ab vsu loquendi a ICTis recepto. Ipsa FLORENTINI de seruitute definitio, quam L. 4. §. 1. ff. de statu hominum subministrat, qua seruitus est constitutio iuris gentium, qua quis dominio alieno contra naturam, id est, contra statum naturae, seu conditionem hominum primaeuam, vid. HVBERI *Iur ciuit. Lib. II. Cap. III. §. IX.* subiicitur, generaliores illam

lam vocis significationem sumere permittit. Potest enim
 ea florentiniana definitio et ad seruos a seruare, et ad ser-
 uos a seruire dictos accommodari. Bene enim monuit
 STRUVIUS in *Synt. Iur. ciu. Exert. III. §. XV.* domi-
 nio alieno subiectum esse latius patere, quam seruum esse,
 a seruare nimirum dictum, seu statu talem, quia dominio
 subiectus statu liber esse potest, quod hodie in nostris mi-
 nistris atque famulis adparet. Idem manifestum est ex iis,
 quae POTGIESSERVS in egregiis *de statu seruorum* com-
 mentationibus §. XIV. Proleg. de variis seruitutis significa-
 tionibus exposuit. Tripliciter, inquit, seruitus considerari
 potest. *Primo* quatenus facultati siue libertati naturali adeo
 laxae sumtae, vt non minus eam quae facti, quam quae iu-
 ris est, opponitur, quo sensu est libertatis priuatio, si vis
 fiat homini libero, et exercitium facultatis physice impe-
 diatur. *Secundo*, quoties opponitur potestati herili, quo
 respectu denotat obligationem domino seruiendi, atque
 conuenit cum seruitute pacticia temporali, licet ea sit du-
 rior. *Tertio*, quum opponitur dominio aliisque iuribus,
 quo intuitu designat aliquam proprietatem, qua serui, per-
 inde atque aliae res, quae in patrimonio sunt, ad dominum
 pertinent. Et quae reliqua. Quae cum ita sint, non sine
 causa BEIER in *Delin. Iur. ciuil. ad Lib. I. Inst. Tit. III.*
post. 15. seruos hodiernos vocauit liberos homines, quo-
 rum operas certa mercede conduximus.

§. V.

ET EX VSV LOQVENDI COMMVNI.

Dixi §. 2. seruum esse, qui per statum perfecte obli-
 gatus. Haec enim est differentia specifica, qua homines
 operarii

§. VI.

5

operarii a seruis atque famulis distinguuntur. Operarii enim ex contractu solum obligantur, famuli vero atque serui, qui contractu se obligarunt, eo contractu statum constituerunt, per quem post haec obligati. Haec, quae dixi, sufficiant ad eam, quam de seruis formaui definitionem, corroborandam.

§. VI.

SERVI SVNT VEL STATV TALES, VEL STATV
LIBERI.

Is, qui dicta ratione seruus est, aut habet libertatem de statu suo disponendi, aut ea libertate priuatus est. Illi sunt serui, qui *statu liberi*, hi vero serui, qui *statu tales*. Serui statu liberi hodie vocantur *famuli, ministri*, et dominus in relatione ad famulos vocatur *herus*. Inter seruos statu tales hodie referuntur *homines proprii seu homines de corpore*, qui sunt serui stricte sic dicti.

§. VII.

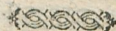
CONSECTARIVM.

Hiscæ ex notionibus infero: qui alicui certas operas ad certum tempus pro alimentis vel certa mercede locauit, durante illo tempore seruus est, finito vero illo tempore libertatem habet de statu suo disponendi, ideoque est statu liber, qui vero operas perpetuas locavit priuatus est libertate de statu suo disponendi, ergo est statu seruus.

§. VIII.

REGVLA FVNDAMENTALIS EX DICTIS
INFERTVR.

Vires serui, quatenus est seruus, in to suum domini translatae sunt. Quatenus enim quis est alterius seruus,

eatenus talem habet statum, per quem perfecte obligatur ad domini utilitatem operis suis promovendam (§. 2.). Quatenus quis alteri perfecte obligatur, eatenus hic habet ius illum cogendi (§. 153. I. N.); Quatenus itaque quis est seruus, eatenus domino competit ius eius de statu suum in commodum disponendi. Quare, cum id ad nostrum pertineat, de quo iure nostro nostrum in commodum disponere possumus (§. 277. I. N.); consequens est, statum serui, quatenus est talis, ad nostrum domini pertinere, seu vires serui, quatenus est talis, in nostrum suum domini translata esse.

§. IX.

MONITVM.

Argumentationem, qua veritatem regulae in commata praecedente posita demonstrari, euolurus facile perspiciet, eam nec e differentia specifica, quae ideam serui perfecti atque perpetui, seu eius, qui est statu talis, nec e differentia specifica, quae ideam serui temporarii atque famuli, seu eius, qui est statu liber componit, sed ex idea serui generatim formata, qua et famuli serui sunt, esse illatam. Quare, quum posita eadem ratione eadem legis dispositio ponenda sit, sequitur: eam regulam de quocunque valere seruo, ideoque vires serui, qui est statu talis atque perpetui, in nostrum suum domini in perpetuum, vires vero serui qui est statu liber, atque famuli ad id tempus, ad quod operas suas locauit, in nostrum suum domini esse translatas.

§. X.

SERVVS EST IN BONIS DOMINI.

Notum est ex L. 49. ff. de V. S. in bonis alicuius esse latius accipiendum esse, quam in dominio esse, ideoque omne

§. X.

omne, de quo nostrum in commodum disponere possamus, ideoque quod ad to nostrum pertinet, esse in bonis nostris. Legitime inde fluit, *seruum, qua talem, esse in bonis domini* (§. 8.), ideoque seruum perfectum, seu qui est statu talis, in bonis domini esse in perpetuum, famulum vero, seu seruum, qui est statu liber, esse in bonis domini ad id tempus, ad quod operas suas locavit. (§. 9.)

§. XI.

IUS POSSIDENDI SERVVM.

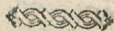
Domino, qua tali, competit ius possidendi seruum, quatenus est talis. Quum enim ea ratione habeamus ius aliquid possidendi, qua nobis competit ius ea de re nostrum in commodum disponendi (§. 441. I. N.), id est, ea ratione, qua est in bonis nostris, seu qua ad to nostrum pertinet (§. 10.); domino vero competat ius de viribus serui suum in commodum disponendi, seu vires servi sint in bonis domini, seu ad to suum domini pertineant (§. 8. 10.); consequens est, vt domino, qua tali, competat ius vires serui possidendi. Si usus, ad quem percipiendum habemus ius, sine substantiae possessione percipi nequeat, vsuario competet ius ipsam rei substantiam possidendi (Cor. §. 449. I. N.). Manifestum itaque est, domino, qua tali, competere ius seruum, qua talem, possidendi.

§. XII.

CONSECTARIVM.

Quoad seruos itaque perfectos, atque statu tales domino hocce ius competit in perpetuum, quoad seruos vero statu liberos, seu quoad famulos atque ministros durante illo tempore, ad quod operas suas locarunt. (§. 9.)

§. XIII.)

§. XIII.

IUS VINDICANDI SERVVM.

Ius possidendi iuris explectione non secundum ius naturale solum sed et secundum ius civile dat ius vindicandi, id est, ius rem illam ab alio possessam repetendi (§. 450. I.N. et §. 691. Inst. Iuris Romano-Germanici). Id itaque iure a quocunque possessore vindicare possumus quod est in bonis nostris (§. 10. et dem. §. 11.). Conf. L. 52. ff. de A. R. D. Ex quo manifestum est, domino, qua tali, competere ius servum suum, qua talem, a quocunque possessore vindicandi (§. 11.), et quidem in relatione ad servos perfectos seu statu tales in perpetuum, et in relatione ad servos statu liberos seu famulos durante illo tempore, ad quod operas suas locarunt (§. 12.).

§. XIV.

SERVVS FUGITIVVS QVIS.

Servus vocatur fugitivus, qui ea mente a domino eo incio atque invito discedit, ne ad eum redeat, id est, ut a servitute possit liberari, vid. L. 17. §. 1. ff. d. aedil. edict. Quare, quum servus statu talis in perpetuum, servus vero statu liber, seu famulus ad id tempus sit obligatus, ad quod operas suas locavit (§. 6.), sequitur, ut servus statu talis seu perfectus sit fugitivus, qui sine consensu domini ea, qua dixi ratione, discedit; famulus vero sit fugitivus, qui prius ea ratione discedit, quam tempus, ad quod operas suas locavit, finitum.

§. XV.

SVI FACIT FVRTVM.

Non ex idea solum servi perfecti, qui fugitivus, sed et ex idea famuli fugitivi legitime fluit regula, ex qua

AFRI-

§. XVIII

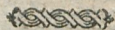
AFRICANVS L. 60. ff. de furtis argumentatus est, *seruum nimirum fugitiuum sui furtum facere*. Quum enim vires serui, qua talis, in to suum domini translatae sint (§. 8.) seu quum seruus sit in domini bonis (§. 10.); sequitur, vt seruus fugitiuus vires alienas incio atque inuito eo, qui iis in viribus ius habet, auferat (§. 14.), ideoque vt seruus fugitiuus non quia est seruus perfectus, aut quia est famulus, sed quia est seruus fugitiuus generatim sumtus, sui faciat furtum (§. 119. Inst. Iurispr. Rom. Germ.).

§. XVI
IUS VINDICANDI SERVVM
FUGITIVVM.

Permultae itaque adsunt rationes, quae, domino, qua tali, competere ius vindicandi seruum fugitiuum siue perfectum seu statu talem, siue famulum seu statu liberum, corroborant. *Primam* subministrat §. 13. Seruus enim fugitiuus non est in possessione domini, cui tamen ius seruum possidendi competit (§. 11. et §. 14.). Ius itaque seruum fugitiuum vindicandi inter ea referri debet iura, quae ex idea domini generatim formata fluunt (§. 13.). *Alteram* subministrat §. 15, Quum enim ex idea serui fugitiui generatim formata legitime fluat, seruum fugitiuum sui facere furtum; consequens est, vt vires serui perfecti fugitiui et famuli fugitiui sint res furtivae. Quare, quum domino, cui res furto ablatae sunt, competat ius eas a quocunque possessore vindicandi; sequitur, vt domino quoque competat ius vires serui fugitiui, ideoque iuris explectione ius seruum fugitiuum (vid. §. 449. 450. I. N.) a quocunque possessore vindicandi.

B

§. XVII.

§. XVII.

PERMVLTI DISSENTIUNT, EORVM ARGVMENTVM PRIMVM.

Si sermo sit de seruis perfectis atque statu talibus, inter quos hodie homines proprii referuntur, ius illud seruum possidendi, fugitiuumque vindicandi domino competere, doctores facile concedent. Confer. MEVII Tract. *von dem Zustande, Abforderung, und veruiederter Abfolger der Bauersteuher*. STAMMII *de seruitute personali* L. III. Cap. XV. POTGIESSERI *de statu seruorum* Lib. II. Cap. IX. Si vero sermo sit de seruis, qui sunt statu liberi, seu de famulis, et qui sunt serui conductitii, qui solummodo obligantur ad eas domino exhibendas operas, ad quas uel pacti se obligarunt, ad tempus contractu definitum, in sententia, quam, ut opinor, satis demonstraui, a me permulti dissentient. Euoluamus dissentientium argumenta, et deinde ad ea responsuri sumus. *Primum*, quod in contrarium adducunt argumentum, est quod sequitur. Famuli, inquit, quoque nostri et ancillae, quae in annum, uel certum tempus operas suas pro certa mercede locarunt, ante tempus illud, sine iusta et legitima causa, discedere non possunt, alias natura contractus, et iuris civilis dispositione dominis tenentur ad id, quod illorum interest; arg. L. 15. §. 8. ff. *loc. cond.*, nec integra merces ipsis ita discedentibus debetur, imo nec praecedentis temporis merces ipsis soluenda est. Inde tamen non fluit, domino competere ius eiusmodi seruos fugitiuos a possessore vindicandi. Eiusmodi enim seruus domino solummodo obligatur ex locatione conductione, ideoque ex contractu. Ius itaque, quod domino in eiusmodi seruum competit, est
ius,

§. XVIII.

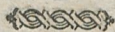
11

ius, quod oritur ex contractu, ideoque ius personale, ius vero possidendi atque vindicandi est ius reale.

§. XVIII.

AD QVOD RESPONDETVR.

Respondeo. *Primo* nego consequentiam: quia famulus seu seruus conductitius domino obligatus est locatione conductione, iura domini in seruum conductitium sunt solummodo personalia. Sed distingo inter contractum de seruitute constituenda et seruitutem constitutam. Contractus de seruitute constituenda est locatio conductio, ex qua promittens obligatur ut capeat statum, per quem alteri ad tempus contractu definitum obligatur, et hoc ex contractu domino, id est, is cui promissio facta est, competit ius a promittente postulandi ut promissum praestet, ideoque ut tempore determinato statum illum capeat. Hocce ius ex contractu oritur, et est ius personale. Promittens vero, qui statum illum cepisset, vires, quas promittit, in totum suum domini transfert, ideoque tradit, ad quod tradendum ex contractu obligatus est. Quare, quum per traditionem transferatur ius reale, si quis id tradat, ad quod tradendum ex contractu obligatus est (§. 787. Inst. iuris Romano Germanici); consequens est, ut ius, quod domino in seruum etiam conductitium, qua talem, seruitute constituta usque ad tempus contractu definitum competit, sit ius reale. *Deinde* concedo, famulum seu seruum conductitium ante tempus contractu definitum sine iusta et legitima causa non posse discedere, alias domino teneri ad id, quod huius interest. Sed quid est, quod constituta seruitute huius interest? estne seruitutis continuatio? Er-

go et hisce ex principiis ius illud possidendi, et ius famulum fugitivum vindicandi legitime fluit.

§. XIX.

QVAE RESPONSO CORROBORATUR PRIMO ARGUMENTATIONE EX LOCATIONE CONDUCTIONE RERVM.

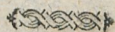
Non repugnat huic sententiae analogia iuris. Locatio conductio rerum est contractus, et iura, quae eo ex contractu, qua tali, oriuntur sunt personalia. Intercedat rei, cuius usus pro mercede promissus est, traditio, tanquam implementum, et conductori in re locata usque ad usum finitum competet ius reale. Permulti quidem Doctores dissentiunt. Sic v. gr. hac de re LAUTERBACH in Colleg. theoretico-practico §. 17.: *In locatione rerum siue fruendi, ex parte locationis usus rei i. e. facultas re utendi iure obligationis debita, non vero res ipsa, siue eius dominium, siue seruitus, aut aliud ius in re in hunc contractum deducitur et promittitur, et §. 74.: in locatione conductione rerum datur actio primum ad hoc, ut locator praestet conductori re locata uti licere, quod includit, ut rem locatam conductori tradat, hac ipsa autem traditione regulariter neque dominium, siue aliud ius in re, neque vera possessio, sed naturalis tantum detentio in conductorem transfertur.* Rationem vero, qua sententiam illam corroborant, evoluturus facile perspiciet eam, ad thesin illam corroborandam, esse insufficientem. Argumentantur ex eo, quia locatio conductio est contractus, contractus vero ex propria sua forma distinguuntur, et dant solum ius personale. Respondeo. Distinguendum est inter contractum et contractus implementum. Emtio venditio est contractus, et quatenus est

est contractus eatenus inde solummodo oriuntur iura personalia, si vero accedat rei promissae traditio, ius inde constitutum erit ius reale. Posita eadem legis ratione eadem quoque ponenda est legis dispositio, ea itaque traditione, qua locator conductori dat possessionem vsus contractu promissi, utique constituitur ius reale, quod per formam contractus, de quo hoc loco est sermo, est seruitus temporaria (§. 30. *Inst. Iurispr. Romano-Germanicæ.*).

§. XX.

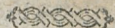
QVAE RESPENSIO CVM ANALOGIA IVRIS
CONSENTIT.

Eam vero sententiam analogiae iuris non repugnare ea, quae sequuntur, satis, ut opinor, probant. *Primo CARPZOVIVS in iurisprudencia forensi P. II. Const. XXXVII. Def. II. n. 7. Ex lege I. in pr. C. de iur. Emphyt. et L. ult. C. de Reb. alien. non alien.* infert, locationem, constitutam nimirum, esse speciem alienationis. Hanc sententiam legitime illatam esse, ipsa alienationis probat notio. Quum enim alienare idem sit, quod to suum in to suum alterius transferre, locator vero, qui promissum praestat, ius re sua utendi atque fruendi in to suum conductoris transferat; consequens est, ut locatio, constituta nimirum, sit species alienationis. Res locata non alienata est, sed ius re locata usque ad tempus contractu definitum utendi atque fruendi. Ex quo legitime fluit, rem locatam esse in conductoris bonis (§. 10.), ideoque conductori, constituta nimirum locatione conductione, iuris expletionem competere ius rem locatam possidendi (§. 11.) et a quocunque possessore vindicandi (§. 13.), si nimirum ius utendi atque fruendi, quod traditum est, alia ratione non possit exerce-

re. *Deinde* argumentor: Si conductor, constituta nimirum locatione conductione, non contra tertium solum turbantem vel deicientem, sed et aduersus ipsum locatorem et rei locatae dominum vim facientem secundum leges habeat remedia possessoria; manifestum erit, eiusmodi conductori quoque competere ius reale. Antecedens non leges solum iuris romani sed et ius canonicum atque praxis corroborat. Consequens itaque, quia legitime illatum, verum est. Probo antecedens. Quoad ius romanum MARCELVVS L. 12. ff. *de vi et de vi armata* et PAPIANVS L. 18. *pr. l. c.* conductori de possessione deiecto interdictum vnde vi, quod est remedium possessorium, expressis verbis tribuunt. VLPIANVS quidem L. 1. §. 10. *l. c.* hocce ius colono denegare videtur. Quum vero interpretatio fiat secundum aequitatem, atque analogiam iuris, et quum sensus priorum legum sit clarus; sequitur, me non sine causa ad eorum accedere sententiam, qui affirmant, VLPIANVM solum loqui de colono, qui vsum donatum sua vi occupavit, non vero de eo, cui res ad percipiendum vsum promissum a locatore tradita. Quoad ius canonicum prouoco modo ad c. 4. X. *de Praelatis, ne vices suas vel ecclesiar.* Praxin demonstrat de LEYSER Med. ad Pandect. Vol. VII. Spec. CCCCLI. Med. III. verbis, quae sequuntur: Quod iuri ciuili defuit, suppletum est in iure canonico, atque remedia possessoria conductori aduersus ipsum locatorem tributa fuerunt. *l. c.* Et hoc in foro sequimur. Itaque interdictum vnde vi conductori expulso, etsi expellens a locatore causam habeat, damus. Adferam exemplum. Conduxerat quis fundum pupillarem a tutore in quinquennium, tenueratque iam per biennium, quo lapsa, quum

quum in locum prioris tutoris alius surrogaretur, hic fundum pupillarem alii melioribus conditionibus locat. Novus conductor agrum sine mora arat conferitque, contradicente frustra primo. Messis adpropinquante, vterque se ad fruges colligendas parat, iudicemque, ut possessionem suam tueatur, implorat. Iudex conductori primo adsentit, itaque sic decernit: *Demnach Hayke Ubben diesem Hochfuersrl. Amtsgerichte vermoege eines Accords zwischen Pastor Hayue, als Buchhaltendem Vormunde ueber weyland Hindrich: Klausen Erben remonstriret, das er der Pupillen 3 u. einen halben Grasen accordirter massen fuensf Jahr, anfangend den 1. May 1723. gebrauchen sollte, er auch zwey Jahr das Land geruhig gebraucht, nunmehr aber Klaus Gerriets sich verlauten lassen, die auf solch Land stehende Fruechte zu wollen einernnden, so wird auf besogten Hayke Ubben Anhalten dem Klaus Gerriets hiemit sub poena 20 gfl. anbefohlen, die auf mehrerwehnten 3. u. einen halben Grasen stehende Fruechte nicht einzuernden, sondern gedachten Impetranten conditionirter massen der 5. Jahren ueber in dem Gebrauch solchen Landes nicht zu turbiren. Appellat secundus conductor, et hoc inprimis ad raum vsque vrget, coloni et conductori nullam possessionem, sed detentionem solam competere, atque interim, lite pedente, messes facit. Verum Icti Helmstädienses mense Iulio anni cio 1700 xxvii. priorem sententiam confirmarunt, ac secundum conductorem tanquam spoliatorem condemnarunt: *Das wohl gesprochen und uebel appelliret, demnach klaeger in den Besitz des Ihm entzogenen pacht-gemusses wieder zu setzen, und Beklagter Ihm allen erlittenen Schaden, welchen er vermittels Eydes anzeigen wird, zu erstatten, auch alle durch diesen Process verursachte**

ursachte Vnkosten zu bezahlen schuldig sey. Iidem ICū
 similitur mensē Augusto eiusdem anni iudicatum in casu, quo
 conductor non a tertio, sed ab ipso locatore et domino de-
 iectus fuerat, ex his rationibus: *Es erscheinet aus den Acten
 klar, daß Klæger das Guth Briesen als Pachter inne ge-
 habt und ruhig besessen, auch, da Ihm die Raemung dessel-
 ben angekuendiget worden, sich deren geweigert, und einige
 Tage vorher bey der Obrigkeit um Manutenez ange suchet,
 nichts destovveniger Appellanten einem andern Pachter einge-
 setzt, und dadurch Klægern um Restitution anzufuchen bewo-
 gen. Nun vviird zwar auf Seiten der Appellanten eingewen-
 det, Klægern koenne als ein blosser Pachter sich keiner Pos-
 session ruchen. Alldieweil aber ein Pachter, der das ver-
 pachtete Guth inne hat, solches vvahrhaftig und naturaliter
 besitzt, mithin, daferne er in solcher Possession turbiret oder
 daraus gesetzt vviird, sich der remediorum possessoriorum
 bedienen kann; so haben vvir voriges Vrtheil bestaetiget.*

§. XXI.

ET AD CASVM OBIVM ADCOMMODATVR.

Positis vero his fundamentis, facile intelligitur, ius
 illud vindicandi seruum fugitium etiam conducticium,
 quod supra demonstrauius, domino competere, analo-
 giae iuris sit conueniens. Quum enim eiusmodi serui ex
 locato obligentur: per se patet, dominum esse conducto-
 rem, qui viribus serui vitur, et seruum esse locatorem,
 qui accipit mercedem, ideoque seruitute constituta domi-
 num in seruo ea habere iura, quae constituta rerum loca-
 tione conductione conductor in re habet locata. Quem-
 admodum ergo eiusmodi conductori competit ius rem loca-
 tam

tam possidendi, et ipsam possessionem a locatore, qui est turbator, vindicandi (§. 19. 20.): ita et dominus seruum illum fugitium, qui ipsa fuga dominum, qua conductorem, in possessione virium suarum turbat (§. 14. 15.), a quocumque possessore vindicare potest.

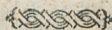
§. XXII.

RESPONSIO ILLA CORROBORATUR SECUNDO
ARGUMENTATIONE A REMOTO.

Accedunt et aliae rationes, quae responsionem §. 18. datam corroborant. Fiat argumentatio a remoto. Nota est Germanorum paroemia: *Wer freyen vill, musz erst ausdieneu*, de qua MEVIUS L. I. ad Ius Iubecef. tit. 4. art. 4. n. 6. quia causa, quae quidem honesta sed non necessaria est, inter modos finiendae locationis non refertur. Ex quo consequens est, ut quoque secundum Germanorum praecepta ne ex honesta quidem causa seruo conductio sit permittum ante, quam tempus famulatu praefinitum sit expletum, discedere. Haec sane erit regula fundamento destituta, si domino non competeret ius eiusmodi seruum ad tempus vsque determinatum possidendi, atque a quocumque possessore vindicandi. Prisco quidem iure saxonico in *Sachsenspiegel*. Lib. II. art. 33. constitutum est, ut famulis propter nuptias contractas liceat ante tempus conuentum discedere. Quum vero speculum saxonicum ea inter systemata, quae regulas analogiae iuris communis conuenientes destruunt, non sit referendum: facile erit intelligere, quid dubio allato sit respondendum.

C

§. XXIII.

§. XXIII.

ET ARGUMENTO A SIMILI SUMTO.

Denique confirmatur responsio illa argumento a simili sumto. Si marito secundum principia iuris communis competat ius uxorem a quocumque possessore vindicandi: consequens est, ut ius vindicandi aduersus eos exercere, qui sunt statu liberi, sit tale, quod analogiae iuris communis non repugnat. Consequentiam esse legitimam manifestum est. Veritatem antecedentis ea, quae sequuntur, probant. Ideam de potestate maritali euoluturus facile concedet *ex L. 2. ff. de liber. exhib.* a LAYTERBACHIO in *colleg. theoretico pract. ad Lib. XXIII. Tit. II. §. LXXXIV.* et *ex L. 3. C. eodem* a BRUNNEMANNO legitime esse illatum: marito ex potestate maritali competere ius coniugem vindicandi, et ad exhibendam uxorem agendi interdicto vtili de liberis exhibendis etiam a patre ipso detineatur. Et quae reliqua.

§. XXIV.

CONSECTARIA.

Ex iis, quae hucusque euoluta sunt, merito inducimus propositiones, quae sequuntur. *Prima:* analogiae iuris et naturalis et ciuilis conueniens est alicui concedere ius reale in personis, quae sunt statu liberae, ideoque ius reale in personis habere non inuoluere seruitutem perfectam atque perpetuam. *Alter:* per analogiam iuris et naturalis et ciuillis nobis competit ius homines liberos vindicandi, quatenus in eiusmodi personis detentis habemus ius reale. Quo ex principio permulta, quae de iure Domini in Vassallo, Abbatis in Monacho, et quae sunt reliqua, dicuntur, possunt inferri. Sed de his alio loco plura.

§. XXV.

§. XXV.

SECUNDVM DISSENTIENTIVM
ARGVMENTVM.

Haec de primo argumento, quod in contrarium adducunt dissentientes, sequitur alterum, quod ex legibus imperii sumunt. Argumentantur. Si sublata seruitute perfecta, sublatoque pfallburgeratu in *A. B. Tit. XVI. de pfallburgeris* subditis Germaniae libertas emigrandi sit concessa: consequens erit, ius vindicandi homines liberos legibus imperii repugnare. Antecedens ex loco citato manifestum est. Ergo et verum est consequens.

§. XXVI.

AD QVOD RESPONDETVR.

Respondeo. Non inquiramus hoc loco in antecedenti veritatem. Mittamus hoc loco rem eam dubiam atque controuersam, an dicta in lege subditis Germaniae libertas emigrandi sit concessa? qua de re inter alios *CARPZOVIVS ad Aur. Bnll. quaest. 4.* et *HORNIVS de emigratione subditorum*, b. de *LVDEWIG in der vollstaendigen Erlaeuterung der guldenen Bulle ad Tit. de pfallburgeris.* Sumamus hoc loco eam libertatem germaniae subditis concessam esse, et hoc non erit sufficiens, ad sententiam, quam demonstrauimus, destruendam. Nego enim consequentiam. Quemadmodum dominus, qui vsum rei suae certum ad tempus in to suum alterius transtulit, iuri de vfu rei suae disponendi, quod ex ipsa natura dominii habet, vsque ad tempus definitum renunciauit; sic quoque ab homine libero, cui emigrandi libertas concessa est, qui ad certum tempus operas suas pro mercede locauit, libertari, de qua dicta est, vsque ad
illud

illud tempus renunciatum est. Iniustum vero est iure suo eo tempore, quo huic renunciatum est, uti. Manet itaque domino usque ad illud tempus in homine libero, qui est servus conductitius, ius reale, ideoque salvo illo antecedente, quod sumtum est, ius servum conductitium a quocunque possessore vindicandi (§. 24.)

§. XXVII.

AN IVS VINDICANDI HOMINEM PROPRIUM EO IN TERRITORIO EXERCENDVM, QVO SERVITVS PERFECTA SVBLATA EST.

Accedamus ad sententiam eorum, qui sumunt, ius vindicandi servum fugitium locum solum habere quoad servos, qui sunt statu tales, minime tamen in eam descendere possum opinionem, qua ius illud iis solum in territoriis sit exercendum, qua servitus statu talis non est sublata. Hæc sane est opinio analogiæ iuris repugnans. Quum enim indubitata sit regula iuris: *si lex actui formam dat, inspiciendus est locus actus, non domicilii, non rei sitæ*, quam HERTIVS *Diss. de collisione Legum* Sect. IV. §. X. satis demonstravit. *Conf. observationum mearum iuris naturalis Vol. I. obs. XIX*: consequens erit, ut analogia iuris non permittat, eo in loco, quo quis ad exhibendum servum fugitium agit, quaerere, an eo in territorio servitus statu talis sit permissa; sed ut secundum analogiam iuris tali in casu eius loci habenda sit ratio, ubi dominus ius reale in seruo adquisiuit.

§. XXVIII.

QVAE SENTENTIA ARGUMENTATIONE A SIMILI CONFIRMATUR.

Corraboratur sententia illa argumento a simili sumto. HERTIVS l. c. §. XXXIII. ponit casum: *Titius testamentum*

tum facit secundum solemnitates loci, ubi agebat, sed pars bonorum sita erat in alio territorio, ubi testamenti factio de iis vetita erat, postremum in alia loco moritur, ubi diuersa itidem vigent iura; quaeritur, cuius loci iura inspicienda. Respondet HERTIVS verbis H. GROTII in Appendic. Epist. ad Fratrem 464. ubi de forma testamenti agitur, spectandum loci morem, in quo testamentum fit, recepta ab eruditiss et usu omnium Gentium confirmata sententia est. Item tale testamentum vim suam ubique exserere non minus constat, idemque seruari, etiamsi aduena in loco peregrinationis suae testatus fuerit. Quare, quum posita eadem legis ratione eadem ponenda sit legum dispositio: manifestum est, eadem ratione respondendum esse, si quis ad seruum fugitiuum exhibendum agat.

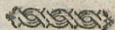
§. XXIX.

VSVS EVOLVTORVM IN STATV PRIVATO.

Sed cui vsui, inquis, haec omnia? Respondeo. Ea, quae evoluta sunt, non vsum solum in statu priuato, sed etiam in statu publico habent. De singulis breuiter. *Primus* quem euoluta in statu priuato praestare possunt, vsus est, vt instructiones famulorum eos faciliori ratione producere possint effectus, quos ex legumlatoris intentione producant. Bonae famulorum instructiones a ciuitatum Rectoribus constitutae sunt, sed infelices earum sunt exitus. Queruntur ciues etiam boni de famulorum atque ancillarum inobedientia. Inquiramus in eiusmodi inobedientiae causas, et facile erit intelligere, primum inter eas locum occupare, libertatem ante, quam tempus famulatu praefinitum expletum est, discedendi. Discedit famulus ante,

D

et

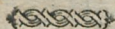

et secundum doctorum opiniones famulus punitur, et dominus liberatur ab obligatione ad soluendam mercedem. Sed quaenam est ratio, cur seruus non teneatur ad seruandam fidem? concedatur domino ius vindicandi famulum fugitium, et primaria illius inobedientiae causa erit sublata. *Secundus vsus.* Sit Casus. Caius hominem suum proprium famuli loco ad aliud ducit territorium, in quo seruitus statu talis non est permessa, seu in quo dicitur: *die Lust macht frey.* Famulus fugit. Quaenam est eiusmodi inobedientiae causa? Maneat domino ius vindicandi, et seruus erit obediens.

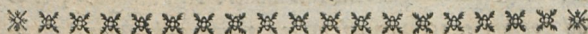
§. XXX.

ET IN STATV BVBLYCO.

Non minor erit eorum, quae demonstrauius, vsus in statu publico. Dicamus modo de milite fugitio. Miles est seruus Rectoris populi conductitius. Maxima et ciuitas et Rector ciuitatis inde sentit incommoda, si milites ante quam tempus contractu definitum sit absolutum discedant, id est, si milites fiant fugitui. Via fugae pracludatur, sed quibus auxiliis? experientia docet leges poenales non sufficere. Eripiatur milici spes, ut fuga se a statu suo possit liberare, quae iure militem fugitium a quocunque possessore vindicandi, quod Rectori ciuitatum et per ius naturae, et per ius commune competit, omnino eripitur, et exitus vsus doctrinae probabit. Nonnulli quidem ea sunt in persuasionem, ut ad hocce ius constituendum necessarium sit pactum de milite fugitio restituendo. Quum vero eiusmodi pactum id solum constituat, quod iam antea erat iuris natu-

naturalis, quibus de foederibus vide PVFENDORF. In Iure Nat. et Gent. Lib. VIII. Cap. IX. §. 2.; manifestum erit, eiusmodi conventiones ad ius illud constituendum non nisi ex doctorum opinione esse necessarias. Alios usus ut iam taceam.

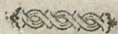
NOBILISSIMO
DOMINO RESPONDENTI

S. D. P.

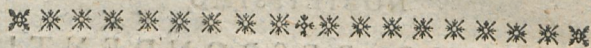
PRAESES.

Id, quod magnus de LVDEWIG de metaphysices osoribus sermonem faciens perorat: pereant illi, quotquot iuventutem hisque tam salutaribus armis exuunt, et nudos violentissimis hostibus obiiciunt, de iis quoque dicendum esse opinor, qui a iurisprudencia arbitraria naturalem sciungunt, et illarum quasi manibus leges positivas obseruantiasque imperii evolvunt. Interest omnino studiosi iuris, ne fiat rabula aut leguleius; interest, ut genuinas legum rationes indaget, a spurriis aut minus solidis secernat, interest ut post haec iurisprudenciam ab erroneis doctorum opinionibus liberet. Sed hoc quod

quod interest ad actum duci nequit, nisi perpetua sit iuris naturalis cum iurisprudencia particulari coniunctio. Hoc probe perspectum habes NOBILISSIME DOMINE RESPONDENS, quare de diligentia in addiscenda scientia legitima a TE hucusque adhibita TIBI gratulor, addoque votum ut D. T. O. M. auram velis tuis addere velit benignam, et ut ad portum exoptatum adpulsus, nouam mihi atque crebriorem praebeas gratulandi materiam. Vale.

POSITIONES CONTROVERSARUM.

- I. Ius naturae est philosophia de iure. Ergo sine Iure naturae nulla est iurisprudencia.
- II. Ius romanum est ius naturae ad statum ciuitatis secundum hypotheses populi adcommodatam.
- III. Diuisio iuris in ius personarum, ius in re et ius ad rem regulis logicis non est conueniens.
- IV. Ratio est antecedens ex quo aliquid ut consequens concipitur. Quidquid itaque est tale, quo non datur antecedens, id non habet rationem sufficientem.
- V. Controuersia de mundo optimo non est logomachia.
- VI. Hic mundus salua essentia sua etiam indiuiduali existens esse potest, licet homines non sint peccatores.

ULB Halle

3

004 393 171

f TA → d
nw 7+ 10 Schild verknüpft

P. 28. num. 75. P. 18.

1764

8

DISSERTATIO PERIODICA
PHILOSOPHICO - IVRIDICA

QVA
NONNVLLAS

DE

IVRE VINDICANDI
SERVOS FVGITI-
VOS POSITIONES

PRAESIDE

IOACHIMO GEORGIO DARIES

POTENTISS. BORVSS. REGI A CONSILIIS INTIMIS

IVR ET PHILOS. IN ILLVSTR. VIADRINA DOCT.

ET PROFES. PVBL. ORDIN. SENATVS ACAD.

SCIENT. VTIL. ELECT. MOG. ASSES.

ORDINARIO

ETC, ETC.

IN AVDITORIO MAIORI

D. XXX. IVN. MDCCLXIV.

SVB

EXAMEN PVBLICVM

REVOCAT

ERNESTVS FRIDERICVS SCHERER

BEROL.

FRANCOFVRTI CIS VIADRVM,

TPIS IOANNIS CHRISTIANI WINTERI

ACAD. RES. TIPOGR.

